

Nr 284.

Av herr **Ström, Fredrik**, m. fl., i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmänna vägar m. m.*

Huvudsyftet med det förslag till ny väglagstiftning, som nu av Kungl. Maj:t framlagts i proposition nr 223, är att förstatliga den allmänna väghållningen på landet. Væghållningsbesväret på landsbygden och i vissa mindre städer avses sålunda bliva överflyttat till kronan, som också skall ha att bestrida de därmed förenade kostnaderna. De flesta städerna komma emellertid fortfarande att vara væghållare. För att icke rubba den likställighet mellan landsbygd och städer med avseende å væghållningen, som nu föreligger, föreslås samtidigt ökade statsbidrag till anläggning och underhåll av gator och vägar i städer, varvid dock icke »en fullständig teoretisk likställighet i alla avseenden» eftersträfvats.

Huvudregeln är att statsbidrag med 95 % skall utgå till såväl byggnads- som underhållskostnaderna för trafikleder inom städerna. Frånsett att bidragen till anläggningskostnaderna skola utgå endast i mån av tillgång å därtill anslagna medel är nämnda huvudregel kompletterad med olika stadganden i begränsande syfte. Dessa måste i flera fall ur städernas synpunkt betecknas som både obilliga och svårtillämpliga och höra enligt vår mening icke i nu föreliggande skick av riksdagen godkännas.

I förslaget till förordning om statsbidrag till väg- och gatuhållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro væghållare, stadgas sålunda (7 §), att statsbidrag till kostnaden för iordningställande av för biltrafiken viktig gata skall reduceras i den mån kostnaden täckes av de bidrag, som staden eller samhället äger eller, om erforderliga gatukostnadsbestämmelser antagits, skulle ägt uppbära av tomtägarna. Mot denna bestämmelse har under remissbehandlingen från flera håll framförts invändningar. Vi vilja särskilt hänvisa till vad Svenska stadsförbundet i sitt yttrande framhållit och därvid understryka det allvarliga ingrepp i den kommunala självbestämmanderätten på detta område, som nu ifrågavarande bestämmelse kommer att medföra. I likhet med stadsförbundet anse vi, att statsbidrag bör utgå på hela kostnaden för gatas iordningställande med förbehåll allenast för sådana statsbidrag, som verkligen inflyta.

I kostnadsunderlaget för beräkning av statsbidrag må inräknas jämväl marklösen, dock endast efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall och med belopp, som Kungl. Maj:t finner skäligt. Vid byggande av väg eller gata inom område, för vilket stadsplan blivit fastställd, må dock markerättning inräknas i kostnadsunderlaget endast om företaget finnes vara för stad eller samhälle synnerligen betungande (9 § samma förordning). Vi kunna icke såsom departementschefen finna sistnämnda begränsning rimlig »med

hänsyn till den särskilda nytta sådant väg- och gatuföretag regelmässigt bereder staden eller samhället». Med samma skäl synes man oss över huvud kunna anse statsbidrag till gatu- och vägbyggen i stad omotiverade. Vi kunna icke finna någon särskild anledning att markersättningen icke skall få inräknas i kostnadsunderlaget, och i vart fall bör möjligheten härtill för företag inom stadsplanelagt område icke göras beroende av att kostnaden för staden framstår såsom synnerligen betungande.

Enligt nu gällande väglag äger stad bygga allmän väg, som enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan skall ingå i gata eller allmän plats, utan att arbetsplan för företaget blivit fastställd av statlig myndighet. Den föreslagna nya vägstadgan kräver emellertid, att jämväl för nu angivna företag fastställelse av arbetsplan skall ske av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. De skäl, som anförts för denna skärpning, synas oss icke bärande och den föreslagna ordningen kommer dessutom — såsom överståthållarämbetet påpekat — att medföra ett onödigt fördröjande även av vägföretag av ringa betydelse. Framförallt måste från städernas sida protesteras mot att enligt det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget detta krav på fastställelse av arbetsplan utsträckts till att gälla jämväl gata (17 § statsbidragsförordningen). Att en trafikled »bygges såsom gata» innebär, att den utföres i full överensstämmelse med gällande stadsplan, och att för detta fall påfordra väg- och vattenbyggnadsstyrelsens godkännande av arbetsplan synes icke fylla något förnuftigt ändamål men är däremot ägnat att medföra onödiga tvistigheter mellan styrelsen och städerna.

Under hänvisning till det här anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte förklara sig godkänna den föreslagna förordningen om statsbidrag till väg- och gatahållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, allenast under förutsättning att i densamma vidtagas de ovan angivna ändringarna samt i sitt yttrande angående förslaget till vägstadga påyrka sådan ändring, att fastställelse av arbetsplan icke kräves för byggande av allmän väg, som enligt fastställd stadsplan, stomplan eller avstyckningsplan skall ingå i gata eller allmän plats.

Stockholm den 18 maj 1943.

Fredrik Ström.

Erik Olof Wiklund.

Gösta Siljeström.

Ragnar Helgesson.

G. Branting.

Bertil Ohlin.

Karl Wistrand.

Olof Carlsson.

Axel Löfgren.

N. Gärde.

Harald Nordenson.

Rickard Lindström.